

Examen VWO 2012

tijdvak 2
dinsdag 19 juni
13.30 - 16.30 uur

Nederlands

Bij dit examen hoort een bijlage

Dit examen bestaat uit 19 vragen en een samenvattingsopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Kwajongens zijn al eeuwen de grootste boeven van allemaal

De tekst 'Kwajongens zijn al eeuwen de grootste boeven van allemaal' kan door middel van onderstaande kopjes in achtereenvolgens vijf delen worden onderverdeeld:

deel 1: Morele paniek in Nederland

deel 2: Oorzaken morele paniek

deel 3: Aanpak indammen morele paniek

deel 4: Kanttekeningen bij huidige aanpak

deel 5: Een effectievere aanpak

- 1p **1** Boven welke alinea past het kopje 'Oorzaken morele paniek' het beste?
- 1p **2** Boven welke alinea past het kopje 'Aanpak indammen morele paniek' het beste?
- 1p **3** Boven welke alinea past het kopje 'Kanttekeningen bij huidige aanpak' het beste?
- 1p **4** Boven welke alinea past het kopje 'Een effectievere aanpak' het beste?

In alinea 5 wordt een maatschappelijk verschijnsel besproken dat in alinea 6 verder wordt geanalyseerd. De structuur van deze analyse kun je weergeven in functionele termen.

- 3p **5** Neem onderstaand structuurschema over en zet achter de termen de juiste inhoudselementen uit alinea 5 en 6.

Te verklaren verschijnsel:	
Oorzaak:	
Twee gevolgen:	
Twee soorten middelen:	

- 1p **6** Aan welk van onderstaande elementen wordt in de tekst na alinea 5 verder geen aandacht meer besteed?
- A** grondbeginselen van de rechtsstaat
- B** overgevoeligheid voor onaangepast gedrag
- C** proportionaliteit

In alinea 6 en 7 wordt gesproken over migratie en migranten. Het woord migratie heeft meerdere betekenissen, onder andere:

- 1 verhuizing van het ene naar het andere land of landsdeel
- 2 verandering van maatschappelijke status
- 3 omruilen van het ene systeem voor het andere

- 1p **7** In welke van bovenstaande betekenissen wordt het woord migratie in deze alinea's gebruikt?
- A** alleen 1
- B** alleen 2
- C** alleen 3
- D** 1 en 2
- E** 1 en 3
- F** 2 en 3

Aan het begin van alinea 10 staat: “Met het huidige gebiedsverbod na het gooien van bloembollen lijken we terug bij het historische kermisverbod in de grote steden rond 1875” (regels 135-138).

- 2p **8** Wat is de essentie van de vergelijking tussen het huidige gebiedsverbod en het kermisverbod van rond 1875 in alinea 10 tot en met 13? Gebruik niet meer dan 20 woorden.

In alinea 14 staat: “Tot slot is er bij al die historische gevallen één groot verschil tussen het heden en die lange periode voor 1970” (regels 205-207).

- 3p **9** Omschrijf wat het grote verschil is tussen die lange periode voor 1970 en het heden. Gebruik niet meer dan 25 woorden.

Alinea's kunnen verschillende functies ten opzichte van elkaar hebben, zoals: aanleiding, conclusie, constatering, gevolg, nuancering, samenvatting, uitwerking, verklaring, versterking, weerlegging.

- 1p **10** Welke functie heeft alinea 7 ten opzichte van alinea 6?

- 1p **11** Welke functie heeft het tekstgedeelte van de alinea's 14 en 15 ten opzichte van voorgaande alinea's?

“De huidige overgevoeligheid voor elke vorm van onaangepast gedrag begint zorgelijke afmetingen aan te nemen” (regels 59-62).

- 3p **12** Noem drie gevolgen van deze overgevoeligheid die volgens de tekst onwenselijk zijn.

In de tekst staat een tegenstelling centraal tussen het standpunt van de auteur en de zienswijze die in de media en in politieke kringen geventileerd wordt.

- 3p **13** Formuleer in eigen woorden het standpunt van de auteur zoals dat in deze tekst naar voren komt. Gebruik niet meer dan 30 woorden.

- 1p **14** Welke bewering geeft het beste het tekstdoel weer?

De tekst heeft tot doel de lezers

- A te informeren over de oorzaken en gevolgen van jeugdige baldadigheid.
- B te verklaren waarom men vroeger niet zoveel last had van baldadigheid.
- C toe te lichten waarom de huidige morele paniek wel begrijpelijk is.
- D uit te leggen waarom de huidige aanpak van baldadigheid onverstandig is.

- 1p **15** Welke van onderstaande uitspraken geeft de hoofdgedachte van de tekst het beste weer?

- A De gevoeligheid voor baldadigheid vraagt om een debat over morele waarden en een nieuw zedelijkheidsbesef tussen politiek en burgers.
- B De huidige repressie richt zich ten onrechte op relatief onschuldige wetsovertredingen in plaats van op zware criminaliteit.
- C Door meer oog te hebben voor wat mensen willen, kan de politiek geweldsuitbarstingen voorkomen.
- D Meer evenwicht tussen plicht, moraal en de vrijheid van mensen is het beste antwoord op jeugdcriminaliteit.

De titel van de tekst luidt: 'Kwajongens zijn al eeuwen de grootste boeven van allemaal'.

- 1p **16** Welke uitspraak over de titel is juist?
De titel
- A geeft de strekking van de tekst als geheel goed weer.
 - B spot met de heersende mening over afwijkend gedrag.
 - C stelt criminaliteit en baldadigheid ten onrechte op één lijn.
 - D vat de mening van de auteur over jeugdcriminaliteit samen.
- 1p **17** Hoe kan een kritische lezer de argumentatie in de alinea's 10 tot en met 13 kenschetsen?
Als een
- A cirkelredenering.
 - B onjuist oorzakelijk verband.
 - C overhaaste generalisatie.
 - D verkeerd beroep op autoriteit.
- 1p **18** In de tekst wordt met regelmaat gebruik gemaakt van argumentatie. Van welk type argumentatie wordt er voornamelijk gebruikgemaakt?
Van argumentatie op basis van
- A autoriteit en oorzaak–gevolgrelaties.
 - B morele argumenten en voorbeelden.
 - C oorzaak–gevolgrelaties en vergelijkingen.
 - D vergelijkingen en voor- en nadelen.

tekstfragment 1

Strafrechtelijke handhaving is in essentie achteraf en repressief. Wij zijn de spreekwoordelijke putdempers in een tijd waarin de samenleving steeds minder verdrongen kalveren accepteert.

De moderne burger ziet het strafrecht liefst als water uit de kraan vloeien: overal en altijd, wanneer hij dat zelf wenselijk vindt. Maar de leverancier van dat water moet zo zijn eigen afwegingen maken, ingegeven door de absolute mogelijkheden en onmogelijkheden in termen van wet en recht en de toegemeten capaciteit als het gaat om het aanbod van handhaving.

Desniettegenstaande moeten we vaststellen dat de politiek – aan beide kanten van het ideologische spectrum – de verwachtingen over wat het strafrecht aan de veiligheid kan bijdragen, verder opschroeft. Maar het is een idee-fixe om het strafrecht te zien als de gereedschapskist voor de samenleving.

Het is niet zo, dat problemen als sneeuw voor de zon verdwijnen zodra er meer en harder gestraft wordt. Pesten via MSN, wildplassen, vechtpartijtjes op school, spijbelen, dreigtweets: het zijn allemaal zaken waarvoor het strafrecht kán worden ingeschakeld en soms ook daadwerkelijk wórdt ingeschakeld.

Tegelijkertijd moge duidelijk zijn, dat politie en Openbaar Ministerie hier hoogstens bezig zijn met symptoombestrijding. Als jongeren het volkomen normaal vinden om bij een verschil van mening tegen elkaar te roepen: “Ik sla jou kapot!” en daar thuis noch op school tegen wordt opgetreden, dan zal het bestraffen van dreigtweets daar weinig aan veranderen. Het wordt dan een loze normbevestiging, illusoir van karakter, niet herkenbaar.

*naar: Harm Brouwer, voorzitter van het College van procureurs-generaal
uit: http://www.om.nl/actueel-0/toespraken/@154809/harm_brouwer_t_g_v/*

- 2p 19 Noem twee overeenkomsten tussen de zienswijze zoals verwoord in de tekst en die in tekstfragment 1.

Let op: de laatste opdracht van dit examen staat op de volgende pagina.

Tekst 2 Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vormt een ernstige inbreuk op de democratie

19p **20** Maak een samenvatting in correct Nederlands van maximaal **220** woorden van de tekst 'Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vormt een ernstige inbreuk op de democratie'. Zorg ervoor dat deze samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.

Uit je samenvatting moet duidelijk worden:

- welke constatering ten aanzien van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens wordt gedaan en welk standpunt daarover wordt ingenomen;
- waarom het leidend principe van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens onwenselijke consequenties heeft;
- wat de overeenkomst en het verschil is tussen de besproken rechtssystemen;
- waarom het leidend principe van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens botst met de Nederlandse democratie en de Nederlandse grondwet;
- welke aanbevelingen daaraan worden verbonden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.